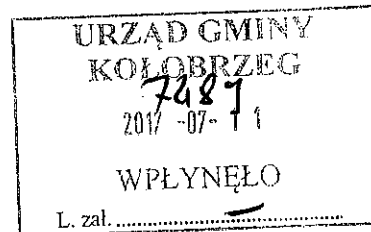

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Znak: K-S-2.431.3.17.2017.UŁ

Szczecin, 04 lipca 2017 r.

Pan
Włodzimierz Popiołek
Wójt Gminy Kołobrzeg

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli² w dniach 19-21 czerwca 2017 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Urzędzie Gminy Kołobrzeg oraz Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołobrzegu. Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia Nr 31 z dnia 23 maja 2017 r., w składzie:

- Urszula Łumianek – inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
- Joanna Płachta – inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na Gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 01 stycznia 2016 r. do 19 czerwca 2017 r. a opracowanie i realizację programu wspierania rodziny od 1 stycznia 2015 r.

Akta kontroli str. 1-14

Działalność Gminy Kołobrzeg w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z uchybieniami.³

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy akt osobowych asystenta, gminnych programów wspierania rodziny, dokumentacji dotyczącej rodzin objętych wsparciem asystenta, informacji udzielonej przez pana Macieja Bejnarowicza – zastępcę Wójta Gminy Kołobrzeg i panią Agnieszkę Chojnacką-Sottek – kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu oraz informacji przekazanej pismem z dnia 21 czerwca 2017 r. przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu.

Formułując ocenę uwzględniono w szczególności:

- 1) opracowanie 3-letniego programu wspierania rodziny,
- 2) realizację programu wspierania rodziny,
- 3) wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną,

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna.

- 4) podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 5) kwalifikacje asystentów rodzin,
- 6) prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
- 7) sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną.

1. Opracowanie 3- letniego programu wspierania rodziny.

W celu budowania systemu wspierania rodziny opracowano „3 – letni Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kołobrzeg na lata 2015-2017”, który został przyjęty Uchwałą Nr VII/50/2015 Rady Gminy Kołobrzeg z dnia 29 maja 2015 r. Program zawierał diagnozę, w której ujęto rodzaj problemów występujących w środowisku rodzinnym dzieci i młodzieży. W programie określono cele, które są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, wskazano realizatorów oraz adresatów. Określono sposób finansowania oraz monitorowania i ewaluacji programu. Program zawierał przewidywane efekty osiągnięcia celów. Określono w nim sposoby wspierania rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Określono zasady współpracy pomiędzy instytucjami na rzecz rodzin. Odniesiono się do potrzeby utworzenia rodzin wspierających, lecz nie odniesiono się do sposobu pozyskiwania i liczby planowanych do utworzenia rodzin. Ujęto prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lecz nie określono sposobu monitorowania rodzin po zakończeniu pracy przez asystenta. W programie nie uwzględniono sposobu identyfikowania rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Nie określono liczby rodzin, która powinna być objęta wsparciem asystenta. Nie odniesiono się do ilości asystentów, jaka powinna być zatrudniona. W programie nie określono terminów realizacji poszczególnych zadań. Nie odniesiono się też do istniejących placówek wsparcia dziennego.

Program nie zawierał treści niezgodnych z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Został opracowany w oparciu o analizę sytuacji rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym, która została zawarta w odrębnym dokumencie. W opracowaniu określono sposób identyfikowania rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Określono liczbę rodzin, która powinna być objęta wsparciem asystenta oraz liczbę asystentów jaka powinna być zatrudniona.

W latach 2012-2014 Gmina Kołobrzeg nie posiadała programu wspierania rodziny.

Akta kontroli str. 15-28

2. Realizacja programu wspierania rodziny.

W ramach realizacji Programu zatrudniano 3 asystentów rodziny. Dzieci z rodzin, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze korzystały z różnych form zajęć w ramach działalności 3 placówek wsparcia dziennego. Rodzinom udzielano pomocy finansowej i rzeczowej. Z dożywiania skorzystało 77 dzieci. Pomocą stypendialną w roku szkolnym 2016/2017 objętych było 32 uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. W szkołach organizowano programy i warsztaty profilaktyczne dla dzieci i rodziców z zakresu przemocy, cyberprzemocy, promowania zdrowego stylu życia i zapobiegania zagrożeniom. Realizowano projekty: „Kajtek szuka przyjaciela”, „Ja Kobieta, Ja Matka”, „Dobry wieczór, pracownik socjalny”, „Dzień dobry sołtysie”. Przeprowadzono warsztaty dla matek dzieci niepełnosprawnych. Zwiększono dostępność do poradnictwa specjalistycznego i terapii rodzinnej. Rodzinom udzielano wsparcia specjalistów również w miejscu ich zamieszkania. We współpracy z Fundacją „Na przekór przeciwnościom”, zrealizowano projekt „Nie jesteś sam, jesteśmy razem”, w ramach którego świadczona była pomoc doradcza skierowana do rodzin, wychowawców świetlic oraz innych dorosłych mieszkańców

gminy. W okresie letnim przeprowadzono kampanię pn. „Bezpieczne wakacje”, podczas której zorganizowano piknik edukacyjny. Działalność edukacyjną i profilaktyczną prowadzili również animatorzy zajęć podwórkowych w pięciu miejscowościach na terenie gminy.

Akta kontroli str. 15-26

3. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

W Gminie Kołobrzeg podmiotem realizującym pracę z rodziną jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu na podstawie zapisów zawartych w Statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nadanego Uchwałą Nr XVII/127/2016 Rady Gminy Kołobrzeg z dnia 31 maja 2016 r. zmienionego Uchwałą Nr XXV/235/2017 Rady Gminy Kołobrzeg z dnia 30 maja 2017 r. W statucie, w § 1 ust. 3, pkt 18 Rozdziału I określono, że Ośrodek działa w szczególności na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a w § 6 ust. 4 Rozdziału II, że do zadań ośrodka należy realizacja zadania w zakresie wspierania rodziny prowadzonego w szczególności w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowywaniu dziecka zgodnie z postanowieniami ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Zarządzeniem Nr 23/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu z dnia 22 maja 2017 r. w Ośrodku powołano Zespół ds. Asysty Rodzinnej.

Akta kontroli str. 18

4. Podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Kołobrzeg specjalistycznym poradnictwem objęto 7 rodzin, Z pomocy prawnej skorzystały 3 rodziny. Terapią objęto również 3 rodziny. Udzielono 20 porad specjalistycznych, 6 porad prawnych, odbyło się 6 spotkań terapeutycznych.

Akta kontroli str. 37

W kontrolowanym okresie asystenci obejmowali wsparciem 15 rodzin, w 6 nich zakończyli pracę, w 4 ze względu na osiągnięcie założonych celów, w 2 ze względu na zmianę miejsca zamieszkania. Na dzień kontroli w pieczy zastępczej przebywało 16 dzieci, wszystkie w rodzinnej pieczy zastępczej. W okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli nie umieszczano dzieci w pieczy. Podmiot organizujący pracę z rodziną podejmował próbę współpracy i objęcia wsparciem rodziny dzieci z terenu Gminy Kołobrzeg umieszczonych w pieczy zastępczej. Żadna z tych rodzin nie została objęta wsparciem asystenta: 12 zmieniło miejsce zamieszkania, 1 nie rokowała na powrót dziecka do domu, 1 rodzina nie wyraziła zgody na współpracę. Wsparciem asystenta objęto natomiast rodzinę, która wcześniej zamieszkiwała w innej gminie, a po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej przeprowadziła się na teren Gminy Kołobrzeg. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z informacją kierownika Ośrodka, podmiot organizujący pracę z rodziną uczestniczył w 2 z 3 posiedzeń dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej, na które został zaproszony (dwa- z PCPR Kołobrzeg, jedno- z PCPR Gryfice). Jako przyczynę nieobecności w posiedzeniu wskazano fakt nieobjęcia rodziny wsparciem asystenta. W okresie objętym kontrolą asystent rodziny współpracował przy przygotowaniu 13 planów pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu pismem z dnia 21 czerwca 2017 r. potwierdziło udział podmiotu organizującego pracę z rodziną w 2 posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz uczestnictwo w opracowaniu 13 planów pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej.

Akta kontroli str. 09-12, 18-19, 77-82

Gmina Kołobrzeg prowadzi monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Na dzień

1 stycznia 2016 r. monitorowano sytuację 4 dzieci i na dzień 19 czerwca 2017 r. również 4 dzieci. Monitoring prowadzono w formie wizyt asystenta rodziny i pracowników socjalnych w środowisku. Rodziny odwiedzano często, udzielano pomocy finansowej i rzeczowej, kierowano je do specjalistów, motywowano do działań na rzecz poprawy sytuacji w rodzinie, podjęcia leczenia odwykowego i aktywizacji zawodowej. Współpracowano z lokalnymi instytucjami wsparcia społecznego, szkołami, Policją oraz ochroną zdrowia. W Gminie nie było rodzin wspierających. Ośrodek podejmował działania w celu ich utworzenia. Informację o poszukiwaniu rodzin przekazywano podczas zebrań mieszkańców w sołectwach oraz zamieszczono w internecie i na plakatach. Planowano utworzenie 2 rodzin, w budżecie Ośrodka zabezpieczono środki na realizację tego zadania.

Akta kontroli str. 17

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu w okresie objętym kontrolą zatrudniał 3 asystentów rodziny. W okresie od 3 lutego 2016 r. do 18 marca 2016 r. i od 15 listopada 2016 r. do 1 stycznia 2017 r. nie zatrudniano asystenta. Kierownik Ośrodka podejmował we własnym zakresie szereg działań w celu jego zatrudnienia, wystąpił również z wnioskiem do Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu oraz dwukrotnie w dniach: 12 lutego i 14 listopada 2016 r. zamieścił w internecie ogłoszenie o naborze na stanowisko asystenta rodziny. Asystenci w okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli obejmowali wsparciem łącznie 15 rodzin niewydolnych wychowawczo, w 6 z nich zakończono pracę, 1 ponownie została objęta wsparciem. Na dzień kontroli zatrudniony był 1 asystent rodziny w ramach umowy zlecenia. Zgodnie z informacją kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu pomocy asystenta na dzień 1 stycznia 2016 r. wymagało 10 rodzin i na dzień 19 czerwca 2017 r. również 10 rodzin. Na dzień kontroli wszystkie rodziny objęto wsparciem.

Akta kontroli str.15-16, 41-43, 73,83-85

Przydzielenia asystenta rodzinom, opracowywania planów pracy z rodzinami oraz oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy 15 przypadków, w tym szczegółowej analizy dokumentacji losowo wybranych rodzin: K. N. (rodzina objęta wsparciem asystenta od 2 marca 2017 r.), B.K. (rodzina objęta wsparciem asystenta od 03 sierpnia 2016 r.), J.O. (rodzina objęta wsparciem asystenta od 19 września 2014 r. do 18 maja 2016 r.), M.Ż. (rodzina objęta wsparciem od 19 sierpnia 2014 r. do 26 stycznia 2016 r., ponownie od 08 marca 2017 r.). W jednym losowo wybranym przypadku w okresie od 4 listopada do 11 stycznia 2017 r. i od 1 do 22 marca 2017 r., w drugim od 1 lutego do 20 marca 2017 r. rodzinom nie udzielano wsparcia asystenta pomimo jego przydzielenia. W tym okresie sytuację rodzin monitorował pracownik socjalny. W trzech kontrolowanym przypadkach dokonywana była zmiana asystenta z przyczyn kadrowych. W dokumentacji rodzin znajdowały się wnioski pracownika socjalnego o przydzielenie asystenta, informacje o przydzieleniu oraz zgody rodzin na podjęcie współpracy.

Plany pracy z rodzinami opracowywane były po przeprowadzeniu szczegółowej diagnozy rodziny. W planach uwzględniano wszystkie problemy występujące w rodzinie, ich przyczyny i skutki oraz zakres działań. Plany sporządzone były we współpracy z członkami rodzin i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. W trzech przypadkach plany nie uwzględniały przewidywanych efektów realizacji działań. Asystent prowadził dziennik wizyt w środowisku oraz miesięczne karty pracy z rodziną ze szczegółowym opisem działań i ich efektów. Regularnie odwiedzał klientów i monitorował sytuację ich rodzin. Współpracował z lokalnymi instytucjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, co potwierdzały notatki służbowe oraz harmonogramy wizyt w rodzinie. We wszystkich przypadkach terminowo sporządzano okresowe oceny sytuacji w rodzinie i przekazywano je podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. Oceny zawierały

dokładny opis aktualnej sytuacji rodziny, cele współpracy z rodziną, efekty podejmowanych działań oraz wskazania do dalszej pracy. Wszystkie rodziny po zakończeniu pracy przez asystenta objęte były monitoringiem. Rodziny odwiedzano często, dokumentowano każdą wizytę w środowisku. Kierownikowi Ośrodka udzielono instruktażu w zakresie określania przewidywanych efektów realizacji działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych rodziny oraz zawierania tych efektów w planach pomocy rodzinie.

Akta kontroli str. 45-71,74-76

Liczba zatrudnionych asystentów jest adekwatna do zdiagnozowanych potrzeb. Do dnia kontroli, do Ośrodka nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.⁴

Akta kontroli str. 69-71

5. Kwalifikacje asystentów rodzin.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Kołobrzeg zatrudniano 3 asystentów rodziny. Asystenci posiadali kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział w szkoleniach i warsztatach. W aktach asystentów znajdowały się oświadczenia dotyczące spełnienia wymogów określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 - 4 ustawy.

Akta kontroli str. 41-43

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Na terenie Gminy Kołobrzeg w 2016 r. funkcjonowały 3 placówki wsparcia dziennego. Dwie z nich: w Drzonowie i Korzystnie zaprzestały działalności z dniem 31 grudnia 2016 r. Placówka w Budzistowie - Środowiskowe Ognisko Wychowawcze, prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koszalinie, funkcjonuje nadal, na podstawie umowy o realizację zadania publicznego Nr SPA.31.2017 z dnia 10 stycznia 2017 r.

Akta kontroli str. 33-36

7. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną.

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia 19 czerwca 2017 r. w Gminie Kołobrzeg nie prowadzono kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego.

Akta kontroli str. 72

Przyczyną stwierdzonych uchybień były zaniedbania, których skutkiem był brak kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego oraz okresowe nieobjęcie rodzin wsparciem asystenta mimo jego przydzielenia.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia jest Wójt Gminy Kołobrzeg oraz kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu.

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Kołobrzeg w zakresie wspierania rodziny

zalecam:

- 1) wspierać rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zachowanie ciągłości pracy asystenta,

⁴ Ustawa z dnia 04 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2016 r. poz. 1860).

- 2) prowadzić kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego w myśl art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Informuję, że jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania. W przypadku braku zastrzeżeń proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, które otrzymują:

- Wójt Gminy Kołobrzeg,
- Wydział Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli Urzędu Gminy Kołobrzeg pod pozycją nr 13.

Zespół inspektorów:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych

mgr Urszula Humianek

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych

mgr Joanna Plachta

Dyrektor Wydziału Spraw Społecznych
ZUW:

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Spraw Społecznych

mgr inż. Justyna Baniż

wz. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Marek Subocz
WICEWOJEWODA